

Європейські газові ринки

Календарний тиждень №44

(30 жовтня – 5 листопада 2017 р.)

Вжито таких скорочень:

ВТП – віртуальний торговельний пункт
CEGN – Центральноевропейський газовий хаб (Баумгартен)
ГТО – газотранспортний оператор
ГТС – газотранспортна система
ЄЦБ – Європейський центральний банк
МЕА – Міжнародне енергетичне агентство (Париж, Франція)
СПГ – скраплений природний газ
ПСГ – підземні сховища газу
ТКМ – тисяча кубічних метрів
ЦСЄ – Центральна і Східна Європа

Якщо окремо не зазначено інакше, під кубічними метрами розуміються стандартні кубічні метри, об'єм яких вимірюється при температурі 20°C та тиску 101,325 кПа. При перетвореннях енергетичних одиниць на об'ємні, згідно з наявною в НГБІ методикою, середнє значення вищої теплоти згоряння російського експортного газу в Центральній Європі, за даними операторів транскордонних пунктів у регіоні ЦСЄ. Для пари євро/дол. США використовується щоденний курс ЄЦБ. Для країн, які не входять до Єврозони, – обмінні курси, що встановлюють їхні центральні банки. Тижневі та місячні показники розраховуються на підставі щоденних величин. Наведені спотові ціни являють собою ціни з поставкою наступного дня, усереднені та середньозважені по об'ємах наприкінці торговельного дня. З метою підвищення наочності при порівнянні цін, починаючи з цього бюлетеня, ціни, які наводитимуться для британського NBP, будуть приведені до теплотворності російського газу. Реальна середня теплотворність британського газу вище російського експортного, і ціни відповідно дещо вищі.

Зміст

Підсумки

1. Ключові показники і процеси

1.1 Ключові тижневі фактори

1.1.1 Припинення надання даних ПЕГАС про об'єми торгівлі

1.2 Процеси

1.3 Результати європейських газових ринків за підсумками вересня

2. Спотові ціни

2.1 Спреди

2.2 Румунський хаб

3. Форвардні поставки

3.1 NCG

3.2 CEGN

3.3 Польський хаб

4. Ціни турецької БОТАШ

5. Нафта, нафтопродукти і вугілля

5.1 Стрибок нафтових цін

6. Економічні фактори.

6.1 Курс валют

7. Важливі події

7.1 Лобіст у США коштує для «Норд-стрім 2» в 10 разів дешевше, ніж лобіст у США для «Нафтогазу»

8. Жовтнева та піврічна доповіді Світового банку щодо ринків

8.1 Природний газ

8.2 Нафта, вугілля, метали

8.3 Прогноз

8.4 Підсумки

Додаток №1. Прейскурант НАК «Нафтогаз України» на природний газ для споживачів, продаж/постачання яким не підпадає під дію Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, чинний з 1 листопада 2017 року.

КОРОТКІ ПІДСУМКИ

Результати європейських газових ринків за підсумками вересня. Сумарна ліквідність дев'яти найбільш розвинених газових ринків ЄС склала у вересні 380 млрд. куб. м (у вересні 2016 р. - 378 млрд. куб. м). Об'єми позабіржових трансакцій на NCG склали у вересні 12,5 млрд. куб. м; на Gaspool – 10,6 млрд. куб. м. Ліквідність біржових торгів склала у вересні 139 млрд. куб. м. Левина частка припала на NBP та TTF.

Основні обсяги торгів на провідних хабах ЄС припадають на **«паперову» торгівлю**. Виходячи з величини Churn, у вересні 2017 р. обсяги біржових торгів з фізичною доставкою становили на лідируючих хабах: NBP – 3,1 млрд. куб. м, а на TTF – лише 0,97 млрд. куб. м (всього фізичні поставки на TTF склали – 3 млрд. куб. м).

Об'єми торгів. З 3 листопада Пегас припинив публікацію об'ємів форвардних контрактів, залишивши тільки обсяги наступного місяця. Причинами є падіння в 4 кварталі 2017 р. об'ємів торгів у Німеччині на тлі серйозних суперечностей між різними статистичними джерелами.

Спотові ціни. Середня тижнева ціна поставок наступної газової доби для усіх досліджуваних хабів підвищилася відносно попереднього тижня на 4,0% (+0,7%).

Спреди спотових цін. Спреди Баумгартен/NGC і Польща/Gaspool повернулися до своїх типових цінових діапазонів. Волатильність газових цін у Польщі залишалася безпрецедентною для ЄС, фактичний спред з Gaspool, якщо не враховувати аномалій 3-4 листопада, становить \$27.

Румунський хаб. Середня ціна тижня на поставки наступної доби на румунському хабі помітно впала та повернулася до рангу найнижчої в Європі ціни поставок наступної газової доби.

Ф'ючерсні ціни. Протягом тижня діяв легкий підвищувальний тренд, сильніший щодо ф'ючерсів з коротшими термінами поставки. На більшості європейських ринків ціна п'ятничних торгів відносно понеділка підвищилася на 2-3 дол. США/ткм. За підсумками тижня, середня ціна форвардних поставок всюди незначно зросла.

Поставки наступного газового місяця. Середня тижнева ціна для всіх досліджуваних хабів підвищилася на 2% (-2,4% на попередньому тижні).

Поставки у 1 кварталі 2018 р. Середня тижнева ціна по всіх хабах злегка підвищилася - на +0,5% (-2,5% на попередньому тижні).

Поставки у літній сезон 2018 р. Середня тижнева ціна по всіх хабах підвищилася відносно попереднього тижня на 0,6% (-1,4% на попередньому тижні).

NCG. Середня тижнева ціна по всіх категоріях форвардних контрактів підвищилася на 0,4% (-1,3% на попередньому тижні). Ф'ючерсні ціни на NCG зростали до четверга, а наприкінці тижня падали. Ціна п'ятниці відносно понеділка для більшості ф'ючерсів підвищилася на \$2-3, але для частини контрактів не змінилися або, як у випадку літнього сезону 2018 р., навіть подешевшала.

Баумгартен. Середня тижнева ціна по всіх категоріях форвардних контрактів підвищилася на 0,6% (-1,7% на попередньому тижні). Різниця з NCG по середній ціні форвардних контрактів склала +\$7 (+\$5). Всі форвардні поставки незначно подорожчали, найбільше з коротшими термінами доставки. Найбільше торгувалися поставки у листопаді 2017 р. (61%).

Польський хаб. Середня тижнева ціна у частині всіх форвардних контрактів підвищилася на 0,6% (-1,0% на попередньому тижні). Сумарний об'єм форвардних контрактів на TGE склав 254 млн. куб. м (390 млн. куб. м на попередньому тижні). Торги проходили лише 4 дні. 1 листопада було вихідним днем. Найбільше торгувалися поставки у зимовий сезон 2018 р., у 2018 календарному році, грудні та літньому сезони 2018 р.

Туреччина. У Туреччині, подібно до України, газовий ринок монополізований та домінується державною нафтогазовою компанією БОТАШ (BOTAS). Однак оптові ціни БОТАШ на реалізацію природного газу зі своїх ресурсів майже в 1,5 разів нижче, ніж у НАК «Нафтогаз України».

Нафта, нафтопродукти, вугілля. Середні тижневі ціни поставок наступного місяця сформувалися такі: Brent - \$61,14 (+4%); газойль - \$548,75 (+2,7%); вугілля ФОБ Роттердам - \$94,78 (+2,9%); південноафриканське вугілля - \$94,37 (+3,4%); австралійське вугілля - \$99,70 (+2,7%).

Валюти. Середні тижневі курси склали: євро/дол. США = 1,1633 (1,1729 на попередньому тижні); фунт/дол. США = 1,3173 (1,3168 на попередньому тижні).

Важливі події – лобісти «Норд-стрім 2». Компанія *Nord Stream 2 AG* витратила не менше \$880 тис. на лобювання в США проекту Норд-стрім 2. Компанія *Nord Stream 2 AG*, яка є 100% донькою «Газпрому», найняла три лобістські фірми, які лобіюють інтереси Норд-стрім 2 у Сенаті США, у Палаті представників США та в Адміністрації президента США. У Європі *Nord Stream 2 AG* витрачає щорічно 400-500 тис. євро.

МЗС України та НАК «Нафтогаз України» за минулі два роки виплатили американській юридичній фірмі *Covington&Burling* понад 10 млн. доларів.

Світовий банк. В Європі ціни на природний газ залишалися на постійному рівні – близько 192 дол. США/ткм. Однак, при цьому, в жовтні ціни зросли на \$2,5, під впливом: закачування до ПСГ; зниження віддачі АЕС у Франції; високих цін на вугілля; низьких рівнів надходження СПГ.

У 2018 р. прогнозується зростання світових цін на природний газ на 3%. У США приріст складе 4%, до середньої річної ціни 112 дол. США/ткм. У Європі та Японії удорожчання буде більш поміркованим та віддзеркалюватиме здебільшого динаміку цін на нафту.

Середньорічна ціна на природний газ в Європі прогнозується у номінальних доларах: в 2020 році - близько \$220 дол. США/ткм, а у 2030 році – \$290. Приріст ціни на природний газ у Європі за період 2017-2030 рр. оцінюється у 46%.

Світовий банк значно понизив середньостроковий прогноз цін на нафту. У порівнянні з квітневим випуском, прогноз середньорічної ціни нафти на 2017 рік знижено на \$2 за барель (до \$53), а на 2018 рік - на \$4 за барель (до \$56).

Середньорічні ціни на природний газ та нафту невпинно підвищуватимуться, тоді як вугілля до 2020 року буде дешевшати, в потім зростати з темпами менше \$1 на рік.

**По всіх категоріях контрактів конкретні ціни публікуються лише у платному виданні.*

ТОВ «Нафтогазбудінформатика»